

בין לאומים

הנהות למדיניות-חוץ בריטית

ריצ'ארד ה. ס. קרוסמן

אך משעה שתש כוחך, גם מבחינה מוחלטת וגם ביחס לאומות אחרות, עולה שוב על הפרק עקד הן המדינאות העתיק ששנו היונים בבית-מדרש שם. כיום הכרח הוא לנו שנדע את עצמנו בטרם ניגש לנסח מדיניות. לשם כך נדרשת חקירה לא רק של ענייני החינויים, אלא גם של כוחנו וגבולות כוחנו.

על דרך משנתו של אריסטו נוכל לומר, כי שני הקצוות שעלינו לשמור נפשנו מפניהם הם עמדותיהם של הסידי „אנגליה רבה“ וחסיד „אנגליה זוטה“. שביל-הזהב של המדינאות ימצא אישהו בין ההפשטות המסוכנות הללו. מצד אחד הרי הללו שטוענים כי בכל מחיר שבעולם עלינו להוסיף ולקיים מעמדנו כמעצמה גדולה ולהקדיב הכל ובלבד שזוהי כבודו בין „שלושת הגדולים“. כיום כבר הראינו לדעת הבלותה של טענה זו. קהליית העמים הבריטית אינה יכולה להידמות מבחינת כוח-האדם שלה, אוצרותיה הכלכליים או עצמתה האסטרטגית, למעצמות היבשתיות, ארצות-הברית וברית-המועצות. היא לא תעצור עוד כוח לעולם לעמוד לבדה במלחמה ואין לה קיום כחטיבה כלכלית הנושאת את עצמה בימות שלום. אכן, נוכל לעלות שוב למעלת כוח משפיע ומכריע במדיניות-העולם, אולם בתנאי שנרחיק עצמנו מן הובריסי החובעת מדיניות שהיא למעלה מכוחנו. למען כבודנו לא נוכל להתזקק בהתחייבויות המדלדלות את מקורותינו הכלכליים, או לפזר ולפצל בתוך ההיקף את העצמה הדרושה לנו במרכז.

באותה מידה עצמה ראוי שנשמור נפשנו מפני ההפשטה האחרת „אנגליה זוטה“, הוא החלום שארבעים וחמשה מיליון נפש יוכלו להתקיים על פני אי זה בעזרת מדיניות-חוץ נוסח שוייץ או שוואדיה; או שיוכלו, כדוגמת הולאנד, לקיים אימפריה בחסותה של מעצמה אחרת. מדיניות כזו אי אפשר שלא תסתיים בפשיטת רגל או ברעב. אם ההתימרות השחצנית היא מידה מגונה, אף מיעוט דמותנו ואחריותנו כך.

הציווי המרכזי בתורת-המידות היוגית היה דע את עצמך. בכך לא נתכוונו הפילוסופים לתפיסה דתית או פטיכואנאליטית של בחינה עצמית, אלא לזה שהיחיד יקבל עליו את הדין של מקומו הנכון בסדר-עולם. כשם שהנעלה בצדקות בעיני היונים היתה המחנינות, הקשה בחטאים היה הובריסי, היינו חוצפה פנימית, שבאחריתה לא תינקה מידי הנמויס של אל קנא. כל אדם יש לו צורתו הנאותה שבכוחו להשיגה, ובהשיגו אותה לא יגיע לשלימות (זו בגדר הנמנע היא) — אך להרמוניה בין משאת-נפשו ובין הגבולות הממשיים של טבעו. העובר גבולה של הרמוניה זו עושה מעשה נרשע ומסוכן לא פחות ממי שאינו מגיע לקרסוליה. אמנות החיים בעיני היונים היתה איפוא קיום שביל-הזהב בין היתרון ובין החסרון.

המחשבה היוגית גרסה עקרון זה לא לגבי היחיד בלבד, אלא גם לגבי המדינה. אף הציבור מוגבל בתוקף תנאיו הטבעיים; ומדינאות נכונה פירושה עיצוב אורח-חיים נאה בהתאם למידת-כוחה, פירושה — לא השגת המיטב המוחלט, כי אם המיטב היחסי לפי הנסיבות. הקשה בפשעיו של מדינאי הוא תפיסת-המרובה, השאיפה ליתר-שלטון והחתיירה למטרות גבוהות יותר משתוכל יד עמו להשיג.

מיום שנעשתה בריטניה סדנתו של עולם, עבר-בטל עקרון זה של המתונות והדרך הממוצע. בעלי-המוסר דנו אותו ברותחים ותבעו מבריטנייה לשאוף להשתלמות, שהרי האדם הולך וטוב בשטף ההתפתחות החברתית. לפעמים קרובות מדי, הציב לעצמו המדינאי מטרה — בהישענו על כוחה של מעצמה עולמית — הגשמתו של משטר-עולם בצלמה של בריטניה ומוסדותיה. מאודעות השנתיים האחרונות לפחות, ראוי היה שיפקחו את העינים לראות, כי אידיאל ממין זה אחריתו שואה. אי אתה רשאי להיות רודף-שלימות אלא אם כן כוחך בלתי-מוגבל — או, למצער, גדול מכוחן של שאר מעצמות.

שלטון פעיל. אף היא, כסין או כדרום-אמריקה, כמזרח התיכון או כאינדונזיה, הפכה להיות איזור-מריבה בין רוסיה ואמריקה. בסכסוך זה נשארה שאלת מעמדה של בריטניה, לשעבר המעצמה העולמית בה"א הידיעה, תלויה וער מדת. שלא כשאר חלקי אירופה, יצאו היא וקה" ליתר-העמים הבריטית שלימות בגופן מן המל" חמה. מה תפקיד מוזמן לה במערכה החדשה על שלטון העולם? התחמוטט גם היא כאשר הת" מוטטה שארית אירופה, וקיסרותה תחולק או תיתפס בידי אחד הצדדים שיוכה מן ההפקר? או היעלה בידה ליצור מוקד שלישי של עצמה בעו" לם? אם כן — איך תעשה זאת?

רוב המשקיפים הבינו, אם גם במעומעם, כי מאזן הכוחות האירופי נסתלק לבלתי-שוב. רוסיה חדלה להיות מעצמה אירופית בעלת עורף קולר גיאלי באסיה. צרפת החריבה את עצמה באבי" דות שסבלה במלחמת-העולם הראשונה וברדי" פתה, עובר לנצחון, אחרי מדיניות שלא לפי כוחה. עכשיו עלה הכורת גם על גרמניה. אך רוב האנגלים נטו להסיק מסקנה מוטעית. מתוך פשטנות יתרה האופינית הן למחשבה המארכ" סיסטית והן למחשבה האנגלו-סכסית, מיהרו ופסקו, כי העולם נעשה עולם אחד, וכי מעתה אין בעיה אלא זו: האם „עולם אחד" זה יהיה קומוניסטי או בן-חורין... לחיזוק מסקנתם הסתמכו, בעקבות שגיגותיו של מר וילקי, על תלות-הגומלין הכלכלית הגוברת, על מהירות קשרי-התחבורה החדשים, וכ„ראייה" נוספת העלו את המלחמה האטומית. מעתה, אמרו, אין ברירה לפני העולם אלא איחוד או חורבן — והיו מהם שהוסיפו, כי מטרת האומות המאוחדות בדיון תהיה יצירת ממשלה עולמית.

טענות אלה, שאין ביסודן כל הנמקה הגיור נית, התעלמו מכמה וכמה עובדות מפורשות. לפני מלחמת-העולם הראשונה היה „העולם הא" חד" קרוב להתגשם רב-יתר מאשר כיום. באותו פרק-זמן עמדה אירופה במלוא עליונותה, וחוף, אולי, מיפאן, לא קמו עליה עוררין. האדם הלבן, שלבו באירופה, היה מושל בכיפתו של עולם וליבראלים או סוציאליסטים אופטימיים יכלו לשאת עיניהם אל עולם שיהיה כולו טבוע בחותמו. שוב לא היה צורך אלא בנצחון מכריע של קבוצה אחת של מדינות אירופיות על חברתה ובשתיקה-כהסכמה של אמריקה תבדלנית. גירסה אחרת של חזון זה היתה משנתו של סאטיל

„אנגליה זוטת" היא אוטופיה רחוקה ומנוונת ממש כחלומות ימי-הבינים של ויליאם מוריס. שביל-הזהב, שעליו יש לייסד את מדינתו תנו, אינו חצי-הדרך בין שני הקצוות כי אם התאמת מטרותינו לכוהנר-שבממש.

הכרת ראשון הוא לנו שנבין, כי קשיינו אינם מיוחדים לבריטניה לבדה. לא אחת אנו מתארים את הדברים כאילו העובדות המכריעות הן אבדן המונופולין התעשייתי, שהיה בדינו מימות ויקטוריה, והקושי לקיים את היצוא הב" ריטי בעולם שמספק את צרכיו במידה מוסיפה הכוללת בייצור עצמי. זוהי דרך-מחשבה צרה של שוכן-איים. מה שהתרחש באמת במאת השנים האחרונות הריהו גלגולה המודרג של אירופה. לרבות בריטניה, מנושא של מדיניות העולם לאחד האובייקטים שלה.

עוד בשנת 1900 היה מאזן-הכוחות בעולם מאזן-הכוחות של אירופה. מדיניות-העולם היתה מוקרנת מתוך אירופה שעדיין היתה, מבחינה כספית ותעשיינית, טבורו של עולם. מערך-הכוחות באירופה היה גם מערך-הכוחות בעולם. נצחון קבוצת-מעצמות אחת באירופה על רעותה קבע את דמות האורעות בשאר חלקי תבל, שהיו למעשה מעין מושבה של אירופה.

זה חמשים שנה ומעלה חברו יחד גורמים רבים להחור החת עליונותה של אירופה: עלייתה של מעצמת ארצות-הברית למעמד של כוח תעשייתי וכספי, שאילץ אותה, למורת-רוחה, להתערב בפועל, תחילה בעניני חצי-הכדור המ" ערבי ולמים גם בחצי-הכדור המזרחי; עלייתה של רוסיה כגוש קומוניסטי יבשתי; יקיצתם של עמי-המושבות ותביעתם לעצמאות מדינית וכל" כלית כאחד; ואחרון-אחרון — חורבן אירופה בידי עצמה בתהרויות קטלניות. תהליך ממושך זה קיבל אישורו הפוליטי בפעם הראשונה בועי" דת יאלטה, שבה הסכימו רוזוואלט וסטאלין על חלוקת אירופה לאזורי-השפעה. אך באותם הימים עדיין חיפתה על העובדות נוכחותו של מר צ'רצ'יל כאחד מ„שלושת הגדולים".

אין עוררים, כי כתום מלחמת-העולם השניה כרעה-נפלה אירופה זו שהיתה לפני המושלת בכיפה. קוטב הכוח נעתק מברלין, פאריס ולונ" דון לואשינגטון ולמוסקוה. שתי המעצמות התבדלניות שבתקופה שבין שתי המלחמות הני" חו לאירופה ולחבר-הלאומים צל שלטון עולמי חסר-אונים, עמדו סוף-סוף וקיימו מרותן ושלי" טונן, ואירופה פסקה לפי שעה מלהתקיים כגורם-

שמילאה בריטניה במאה התשע-עשרה, וכי טענה מוצדקת נגדה היא שבתורת אומה נושה — אין היא מקיימת תורת קוֹבֶדן. אורח-מחשבה זה אינו אלא ביטוי לאותה הנחת-הבל, שכבר עמדנו עליה למעלה. לדידה צריך המשטר העור למי החדש שיהא מוניסטי מבחינה כלכלית, בעוד אשר כל הסימנים מעידים, כי העולם הולך ומתפלג למספר אזורים כלכליים, שכל אחד ואחד מהם חותר לאבטריקה כלכלית, על-ידי יצוא של עודף חמרי-גלם ומזון ועל ידי ייצור מרובה ככל האפשר של סחורות ומיצרכים. כדבר הזה כבר קרה בתוך קהילת-העולם הבריטית — ועדות לכך תמצא בתיעוש המהיר של הדומי-ניונים. וכדבר הזה יקרה בכל מקום שיהיו לו לעם רמת-ההשכלה והאפשרויות הפיזיות להשגת הגדרת-עצמו הלאומית. כל אומה שתשאף ליסד את חידוש-כוחה על רב-צדדיות ביחסים כלכליים והיה, בסופו של דבר, סמוכה, כאורחת לאי-קרואה, על שולחנה של אמריקה, היא לא תוכל לקנות סחורות בימי גיאואת לאמריקה ולא תוכל למכור סחורות בימי שפלה. רווחה לא תושג לא על ידי רב-צדדיות ולא על ידי דו-צדדיות ביחד סי-כלכלה, אלא על ידי מסחר חפשי בתוך חטיבות אזוריות ובינן לבין עצמן, חטיבות שהן גדולות למדי לכלכל את עצמן ונזקקות לשיטות החדישות של הייצור ההמוני.

יש סבורים, כי התעשיינות האמריקנית היא פרי-קסמים של רוח אמריקה. לאמיתו של דבר אין היא אלא התגובה הבלתי-ימנעת של ציבור בעלי-עסקים לשוק פנימי עצום, שאין שום הגבלות-מסחר מעיקות עליו. הייצור ההמוני והרציונליזציה אינם נושאים פירות אלא בשעה שהשוק הניתן לחישוב — ובעולם המודרני הרי זה השוק הפנימי — הוא בעל ממדים מסוימים. חברת „גנרל מוטורס“ למשל, יכולה לצבור רווחי מיליונים בייצרה מכונות גדולה ויעילה ב־1200 דולר, משום שמובטח לה לחברה כי תוכל למכור באמריקה גופה מאה אלף מכונות מכל טיפוס וטיפוס שתייצר. הואיל ורק 10 אחוזים מתוצרתה ילכו ליצוא, יכולה החברה לקבוע את מחירי-היצוא בשיעור נמוך אשר יכריע כל מתחרה. המכונות הבריטיות הדומה לה מחירה גדול פי שניים, ולא משום שכשרון המכונן הבריטי פחות אלא משום שהחרשתן הבריטי אין לו תקנה למכור יותר מעשרת אלפים מכונות באנגליה. ניגוד זה הוא כסמל הבעיה הניצבת לפנינו והוא מוכיח, כי לשוא נצפה

רום — עולם אחד של שלטון-הלבנים למן לונדון וברלין ועד לירכתי ואשינגטון.

אולם למן שנת 1914 ואילך אנו מוצאים לעומת חינוך ויקת-הגומלין הכלכלית גם אינ-דוסטריאליזציה מוגברת של אזורים נחשלים וכן עליית כוחה של הלאומנות בקרב העמים הצבעוניים. תרבויות עתיקות-ימים — הסינית, ההודית, האינדונאזית והערבית — עומדות ומדר-גישות זהותן כלפי עליונותה של אירופה. על אפם של קומוניסטים וליברלים אנגלוסכסים מת-פתח העולם לא לקראת חטיבה אחת, המודרכת ומכוונת ממרכז יחיד, כי אם לקראת איגודים אזוריים חדשים המתרוצצים בין מוקדי-העצמה של ואשינגטון ומוסקוה. המוסלמים וההינדים בהודו לא זכו לעצמאות רק כדי לעבור מרשות ה„ראג“ הבריטי לרשות ה„ראג“ הרוסי או האמ-ריקני. בליכודם הריהם קבוצה חזקה למדי להב-טיח קיומם. הוא הדין, אם כי במידה פחותה מכן, לגבי הסינים, האינדונאזים ועמי המזרח התיכון, שלא להזכיר את אוכלוסי דרום-אמריקה. הנה כי כן, תחת תהליך של איחוד עולמי נת-גלתה בהיקף עולמי אנארכיה בין-לאומית, שהי-תה מרוכזת לשעבר באירופה. בראשית המאה הזאת שיבשו המלחמות הבלקניות את שיווי-המשקל בין המעצמות האירופיות הגדולות. בש-נות החמישים למאה הזאת עתידות מלחמות בדרום האוקיינוס השקט או בדרום-אמריקה או באירופה לשבש את שיווי-המשקל בין המעצ-מות הגדולות של העולם. חלפה תקופה שבה היו תולדות אירופה תולדות העולם ונכנסו לעידן של תולדות-העולם ממש.

הבה נצמד עוד צעד במיצוי ההיקש. בשעה שאירופה עדיין היתה מרכזת של מדינות-העור-לם, היו תמיד מדינאים שחלמו על אחדות אי-רופה בצלמם ובדמותם. תחילה ניסתה צרפת ואחריה ניסתה גרמניה לאחד את אירופה בשותן-לה דמות אחידה ובהשליטן עליה שלטון אומה אחת. שוחרי החירות התנגדו לאחידות זו שבדרכי-כיבוש או טמיעה. המסקנה ברורה. עולם אחד, שיעוצב בצלמה ובדמותה של מעצמה מסוימת, לא יהיה לו קיום כשם שלא היה קיום למשטרים של נפוליאון או של הנאצים. שאיפת בריטניה צריך שתהיה לגיוון ולא להאחדה; לשיווי-משקל אזורי ולא לשלטון רכזני.

לא אחת אתה שומע את הבריות טוענים, כי על אמריקה למלא במאה העשרים את התפקיד

האירופי ששבק חיים. בשנת 1946, לאחר מפלת גרמניה ויפאן, ראינו כשאלת-המחלוקת העיקרית את ההיאבקות על תפיסת השלטון ב"עולם האחד" אם בידי האנגלו-אמריקנים ואם בידי הרוסים. בהיאבקות זו סברנו, תוכל בריטניה, שלא כשכניה האירופיים, להתייצב כבעל-ברית שהזכויות לימינה של אמריקה. מר צירציל היה הראשון שהשמיע תורה זו ברבים בנאומו הידוע בפולטון. הדברים עוררו מיד הד נלהב, ועיקר ההתנגדות לא בא מצד אלה שטענו, כי הנחותיו הנחות-שוא הן, אלא מצד מתי-מספר אוהדי רוסייה, שאמרו לתומם, כי ראוי לנו שנצטרף למחנה האחר דוקא.

אוהדי רוסייה, שלבם היה סמוך ובטוח, כי אין להימנע מהתנגשות בין הקאפיטאליזם וה"קומוניזם, טענו כי מחובתנו לתת יד להבטחת שלום העולם למען הקומוניזם. אולם אם אמנם אין להימנע מההתנגשות, הרי ברור כי באותה מידה אי אפשר יהיה או להימנע מחורבן הדמוקרטיה המערבית, — בין אם תצטרף בריטניה למחנה האחד ובין אם תצטרף למשנהו. עולם קומוניסטי אחד לא יהא בו מקום לא לקהילת-העמים הבריטית ולא לאירופה מערבית חפשית. חסידי אמריקה שגו אף הם. הם ראו את סכנת התפשטותו של הקומוניזם ואת הצורך לבלמה. הילכך נמנו וגמרו, כי רק בריט-עמים בהנהגתה של אמריקה תשכיל להשיג מטרה זו. עיניהם טחו מראות, כי בריט זו נשמט ממנה הבסיס הכלכלי, משעה שאמריקה ביטלה את תקנות-הפיקוח של תקופת המלחמה והחזירה את שיטת חופש-המחירים כקדם. רק כל זמן שפיזורה אמריקה את עודף-יצואה העצום כדרך שנוהג בהחכמה-שאל, יכול היה העולם הבלתי-קומרניסטי לעמוד באיחודו. אך מאחר שאמריקה לא היתה מוכנה להמשיך בהחכמה-שאל, היתה בריט אנגלית-אמריקנית יכולה להסתיים רק בפשיטת-רגל בריטית.

יותר מכל שאר מדינות אירופה זקוקה בריטניה לאיגוד אזורי. באין ידה משגת לכלכל את עצמה, היא נענשת בכל ענשי הרב-צדדיות. כשהמחירים האמריקנים בגיאומס, אין היא יכר לה לקנות את מזונותיה; כשהם בשפל ישפל היצוא הבריטי עמם. בריטניה עלתה לגדולה בכוח שיטה של מסחר עולמי חפשי, שמרכזו היה בלונדון. אין לה קיום בשיטה שמרכזו בוא-שיגטון. אך גם קהילת-העמים הבריטית לבדה

להחזרת המסחר העולמי לקדמותו ולהגדלת יצואו עד ל-175 משיעורו שלפני המלחמה. בריטניה שייצורה אינו מגיע אלא ל-10 אחוזים מכלל הייצור העולמי וששוקה הפנימי קטן, אינה יכולה לקנות שתכבוש 60 אחוז מכלל המסחר העולמי.

ועתה נתן דעתנו על הצד השני של המטבע. אף אם נוציא מכלל עיונו את הגוש הסלאבי, את הודו ואת קאנאדה, הרי קהילת העמים הבריטית ואירופה המערבית יהדיו מספר אוכלוסיהן ומידת אוצרות-חמריה-גלם שלהן אינם מועטים משל ארצות-הברית. איזור זה יכול לכלכל את עצמו, בתנאי שנחלותיה האירופיות של אפריקה יפותחו כראוי. אין כל טעם להניח ש"איראפריקה" (היינו אירופה-אפריקה) לא תשכיל, באמצעות הפחתה מודרנית של המכס והגבלת-הסחר וניצול תכניתי של אוצרות בלתי-מפותחים, להשתוות לארצות-הברית בכושר-הייצור ולמלא חסרונה בנפט ובחמרי-גלם אחרים על-ידי סחר-חליפין עם שטחים אחרים. כיום "איראפריקה" עודנה חלום, אך כל עוד לא יתגשם החלום, אין תקוה להבראתה הכלכלית של בריטניה. אם אין את נפשנו להיות למרמס תחת כפות-רגליו של ענק-התעשייה האמריקני או להיות לברזל לקומוניזם, שומה עלינו לפתח חסיכות כלכליות שבכוחן להתפרנס ממקורות עצמן. אחת מהן צריכה להיות "איראפריקה", בצוות עם אוסטרליה וניו-זילאנד.

לתפיסה זו התנגדו במשך שנים ויותר מבריגי שלוש המפלגות הפוליטיות הגדולות בבריטניה, רובם המכריע של המומחים הכלכליים וגם דעת הקהל. אין בהתנגדות זו כדי להפגיע קודם כל, הרי מעולם לא השלימה בריטניה לרעיון שמקומה יכירנה בין המעצמות האירופיות. כל עוד היינו מעצמה גדולה בזכות עצמנו, בחרנו להניע את מאזני-הכוח באירופה מבחוץ. יכולנו לעשות כן, כל זמן שנשארה לונדון מרכזו הכספי של העולם והצי הבריטי מושל בימים ללא יריב. במשך 25 השנים האחרונות עוד יכולנו להעמיד פנים שאנו עושים כן, משום שגם ארצות-הברית וגם ברית-המועצות, למרות עצמתן, סירבו ליטול מלוא-חלקן במדיניות-העולם.

בעיני אנגלים רבים קוזח הכלכלה העולמית המוניסטית, כמטרת-המטרות של המדינות. היא אלטרנטיבה יחידה למאזן-הכוחות

ושלישית, נשתדל-נא בחלקים אחרים של העולם לתמוך בעקרון האיגוד האזורי כנגד האחידות הרפזנית שמטיפים לה חסידי „העולם האחד“. כבר עשינו כן בהודו, העתידה, כפי שיש לקוות, להתאגד עם בורמה לאיגוד אזורי שיקיים יחסי-ידידות עם מערב-אירופה. ננקוט באותו עקרון עצמו במזרח התיכון ואחרי-כן באפריקה. ובראש וראשונה חייבים אנחנו לפעול בשקידה בתוך האומות המאוחדות למען רעיון הצנטרליזציה. תחת קיבוץ מדינות ריבוניות כביכול, שלמעשה אינן אלא גרורות הגוש הרוסי או האמריקני, עלינו לחתור לייסוד מספר פדרציות אזוריות — לרבות המזרח התיכון ומזרח אירופה — שכוחן עמן להשיג מידה מסוימת של עצמאות ליד שכניהן האדירים.

מדיניות כזו תחייב מהפכה עצומה במערכי-מחשבתנו. לכאורה היא דורשת הינתקות מוח-לטת מן העבר והקרבת מידה של ריבוניות, שהעם הזה שזכך-האיים הבריטיים הספין לראותה כחיו-נית, אך לאמיתו של דבר אין כאן אלא חזרה אל מסורת מדיניות-החוץ הבריטית בתקופה שלפני המהפכה התעשייתית. נסיון הוא לטפח במדיניות-העולם של המאה העשרים את המושג הישן של מאזן-הכוחות ולשוב ולאשר, ראשית, כי שום מדינה אינה זכאית לכפות רצונה על זולתה, ושנית, כי החירות תלויה ברבגוניות, וכל אחידות היא לרועץ לה.

לא תעצור כוח לתת לה את המחסה הנדרש לה. קאנאדה היא כבר עתה חלק ממערכת הכלכלה האמריקנית. שאר הדומיניונים מפתחים את תעשיותיהם; והודו ופאקיסטאן עומדות לעשות אף הן כמותם. על-כרחנו אין לפנינו דרך אלא קימומה של אירופה — או לפחות של מערב-אירופה — כפדרציה כלכלית. רק דבר זה לבדו עשוי להבטיח לתעשייתנו שוק פנימי גדול למדי כדי לאפשר שיטות ייצור המוני.

זוהי דאגתנו החיונית הראשונה. כל עוד אירופה היא „אדמת-הפקר“ בין שתי מעצמות לא-אירופיות, לא תהיה בריטניה אלא נושאת-מטוסים באוקיינוס האטלנטי, שעל סיפונה ציי-ויליים רבים מדי. אך בתורת חלק של אירופה מחודשת בכלכלתה, בכוחנו לקיים את מאזן-הכוחות בעולם, כשם שקיימנו לפנינו את מאזן-הכוחות באירופה.

לכשיוכר עקרון זה, יכווננו על-פיו שאר האינטרסים שלנו. ודאי הוא שהנפט של המזרח התיכון חשוב לאירופה המערבית יותר משהוא חשוב לאמריקה. לדידן של ארצות-הברית אין הוא מהווה אלא תוספת לאספקה העצמית; לדידנו — הוא חנות-הכל. את שמירת הנפט הזה ניטיב להשיג על-ידי חיזוק מעמדנו בארץ פנימה ועל-ידי הבטחת התערבותה של אמריקה במקרה תוקפנות. איננו יכולים עוד לבנו את כוחנו, אם הפציי-חיים אנחנו.

הלורד צ'אנסלור אומר במכתב אלי, שאין בי סובלנות... אנחנו שמיגרנו את מסחר-העבדים ושחררנו את העבדים, עלינו יוטל מעתה להיות סובלנים ולבכר את התועלת על הצדק. גלאדסטון, שעמד והתריס כנגד בתי-הכלא של המלך בומבה בנאפולי, או כנגד זוועות בולגריה ורומניה, היה בלתי-סובלני במידה המבטיחה לו היי-גצחים... תימשכנה הפרעות בפולין, נשתוק על דבר דרייפוס ופרר, על מאטיאוטי ומהגות הריכוז... סכנה בדבר — הבה נהיה סובלנים...

קנינו מעמדנו במאה הי"ט, כי זכינו ביראת-כבוד בעולם על שהתנגדנו לרע וקיבלנו עלינו סיכון כאנשים. עכשיו אנו מאבדים אותה יראת-כבוד, וממילא אנו מאבדים את כוחנו ואת ידידינו.

יא שיה ו א ג ו ד, במכתב ל„סאנדייטימס“, 18 באוגוסט 1937